

A JEREMIE program elszámolásával kapcsolatos felelősségi kérdések

A 2009-ben indult JEREMIE programok hatására a hazai kockázati tőkepiac jelentős fejlődésnek indult, hiszen a programban részt vevő 28 alapkezelő 131,5 milliárd forint támogatás folyósítására kapott mandátumot, a magyar KKV szektor élénkítése érdekében. A 2016. május 31. napjáig tartó kihelyezési időszak még épp hogy csak lezárult, de már most számos szabálytalanságra derült fény. A programban részt vevő alapkezelők felelősségéről és a visszafizetési kötelezettségről kérdeztük dr. Pintér Attilát, a KRS Kovács Réti Szegheő Ügyvédi Iroda szakértőjét.

A JEREMIE programban részt vevő valamennyi alapot és alapkezelőt rendszeresen ellenőrizte és ellenőrzi a Nemzetgazdasági Minisztérium, amely a kockázati tőke-befektetések között több hibára és jogosulatlan forrásfelhasználásra is rámutatott. A leggyakoribb szabálytalanságok közé tartozik:

- a jogosult régióban való forrásfelhasználás, amely alapján valójában nem a támogatási szerződésben megjelölt régióban került felhasználásra a támogatás összege. Ennek extrém esete az, amikor a támogatás Magyarországon kívüli vállalkozás által kerül felhasználásra.
- tiltott célra került felhasználásra a forrás, mint például a részesedés-vásárlás, vagy
- a kedvezményezett tevékenységi köre miatt nem lehetett volna támogatott. Ennek megint csak extrém példája lehet a mezőgazdasági termelés, vagy a kifejezetten exportra irányuló támogatás.

A szabálytalanságok megállapítása végső soron visszafizetési kötelezettséget eredményezhet. A visszafizetési kötelezettség – a JEREMIE program szerződési gyakorlata alapján – mindig két szerződésen alapulhat: vagy azon, amelyet az alapkezelő a forrás megszerzése érdekében kötött a finanszírozóval, vagy azon, amelyet az alapkezelő a végső kedvezményezettel kötött. A szerződési láncolat mindig lineáris, azaz szabálytalan felhasználás esetén a finanszírozó érvényesíthet igényt az alapkezelővel (alappal) szemben, míg az alapkezelő a saját igényét érvényesítheti a végső kedvezményezettel szemben, de csak abban az esetben, amennyiben a végső kedvezményezettel kötött szerződés erre lehetőséget ad.

Vagyis a kihelyezések során az alapkezelők akkor jártak el szabályszerűen, ha a végső kedvezményezettel kötött szerződésükben ugyanazon szabályokat rögzítették, mint amit egyébként nekik is be kell tartaniuk a finanszírozóval kötött szerződésük alapján.

Fentiekből viszont az is következik, hogy amennyiben az alapkezelő a végső kedvezményezettel kötött szerződésben valamely kötelezettséget nem „delegált tovább” a végső kedvezményezettre, úgy ez utóbbi akkor is szerződészerűen járt el, ha egyébként olyan jognyilatkozatot tett, ami ellentétes a finanszírozó és az alapkezelő közötti szerződéssel. Ebben az esetben a visszafizetési kötelezettség az alapkezelőt terheli, amit nem tud továbbhárítani a végső kedvezményezettre, ezért az a különleges helyzet áll elő, hogy a pontatlanul megkötött alapkezelő-kedvezményezett szerződés miatt, végül a kedvezményezett valamely jognyilatkozata miatt az alapkezelőt fogja felelősség terhelni.

Természetesen, amennyiben a finanszírozó és az alapkezelő közötti szerződés szerinti valamennyi kötelezettséget megfelelően tartalmazza az alapkezelő és a végső kedvezményezett közötti szerződés, úgy az alapkezelő ez utóbbi szerződés megszegése miatt tudja majd a szerződésszegéért való felelősséget is továbbhárítani a végső kedvezményezettre.

Sok esetben félreértésre adott okot, hogy a kedvezményezett vagyonából a JEREMIE támogatáson kívüli forrásokból is kerültek pénzeszközök felhasználásra, vagy hogy a kedvezményezettek olyan műveleteket hajtottak végre, ami a JEREMIE programban részt vevő alapkezelők szempontjából minősültek tiltott műveletnek. Ennek példája lehet a külföldi leányvállalat alapítása, vagy az, amikor a végső kedvezményezett maga vásárolt fel egy leányvállalatot. Nem lehet azonban a finanszírozó és az alapkezelő közötti szerződést mechanikusan alkalmazni a végső kedvezményezettre, így például az előbbi műveletek a JEREMIE programban szereplő alapkezelők (alapok) részére tiltottak, de nem tilosak a végső kedvezményezettek szempontjából (hacsak nem rendelkezik másként az alapkezelő és a végső kedvezményezett közötti szerződés).

Végezetül KRS Kovács Réti Szegheő Ügyvédi Iroda szakértője arra is felhívja a figyelmet, hogy mivel a támogatást az alapok kapták, az alapkezelők pedig az alapok képviseletében szerződtek a finanszírozóval, ezért egy szabálytalansági eljárás eredményeként megállapított visszafizetési kötelezettség is az alapot fogja terhelni, ami óhatatlanul felveti az alap és az alapkezelő közötti felelősségi viszonyok tisztázását, azaz azt, hogy mennyire volt felróható az alapkezelőnek az, hogy a két szerződés nem volt szinkronban.

A szabálytalansági eljárások mindig bonyolult jogi eljárások, az egyes kötelezettségek pontos megállapítása mindig jogi szakértői feladat, ezért javasolt az ilyen eljárásokban, már az eljárások megindulásától kezdve megfelelő tapasztalattal rendelkező jogi képviselőt igénybe venni.